

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПОГОДЖЕНО

на засіданні вченої ради
факультету історії, педагогіки
та психології

протокол № 40 від «6» квітня 2023 р.

Голова _____

Орес ГУК

Схвалено на засіданні кафедри
філософії, соціології та політології
імені професора

Валерія Григоровича Скотного

протокол № 6 від «3» квітня 2023 р.

Завідувач кафедри Н Надія СКОТНА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні приймальної комісії

протокол № 5 від «10» квітня 2023 р.

Голова приймальної комісії _____

Ректор _____

Валентина БОДАК

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФІЛОСОФІЇ

для вступу на навчання для здобуття ступеня **доктора філософії**

на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Дрогобич, 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст програми для складання вступного іспиту з філософії до аспірантури за всіма спеціальностями на здобуття ступеня доктора філософії передбачає виявлення рівня володіння майбутніми аспірантами здобутків як історії світової та вітчизняної філософії, так і основним змістом ідей теоретичної філософії. Програма враховує, що вступник до аспірантури протягом попереднього навчання вивчав нормативний курс філософії та деякі філософські дисципліни.

Майбутній аспірант повинен знати (в основних окресленнях) історію світової та вітчизняної філософської думки, бути ознайомленим з тематичним колом теоретичної філософії (онтології, гносеології, соціальної філософії, етики та естетики).

Майбутній аспірант повинен уміти розкривати зміст тих чи інших філософських вчень та ідей, пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення, бачити світоглядний та методологічний сенс філософського знання.

ФІЛОСОФІЯ

Тема 1. Філософія, її джерела та особливості

Філософія як особлива сфера людського знання і пізнання. Філософія як життєвий феномен та як спеціалізована професійна діяльність. Філософія та філософствування.

Людське буття в світі: характер та специфіка реалізації життя. Фундаментальні особливості становища людини у світі.

Світогляд та філософія. Філософія як мислячий світогляд. Головні структурні одиниці світогляду: “людина” – “світ” – “Абсолют”. Міф як синкретична форма світогляду. Співвідношення релігії, науки, мистецтва та філософії.

Природа міфології, релігії, науки, мистецтва та філософії у їх співвідненні. Специфіка філософського мислення. Структура філософського знання.

Тема 2. Філософія Давнього Сходу

Проблема “Схід-Захід” як філософсько-культурологічна проблема. Особливості східного та західного культурно-цивілізаційних типів.

Провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії. Найперші джерела філософської думки Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю. Найперші проблеми, які ставила та вирішувала індійська філософська думка.

Провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавнього Китаю. Найперші джерела філософської думки Стародавнього Китаю. Найперші проблеми, які ставила та вирішувала китайська філософська думка

Тема 3. Антична філософія

Особливості культурно-історичного розвитку Давньої Греції та виникнення філософії. Агональний характер полісного життя та виникнення філософії.

Розвиток ідей у натурфілософських школах (мілетці, Піфагор, Геракліт Ефеський, елеати, Демокріт, Емпедокл, Анаксагор).

Зміна предмету та характеру філософствування у софістів. Життя Сократа як втілення філософії. Основні ідеї його філософії. Філософія Платона як синтез усіх попередніх концепцій. Ідеалізм Платона. Філософський ерос. Філософія Аристотеля як універсальний синтез. Логіка та метафізика Аристотеля.

Культурно-історичні особливості епохи еллінізму та загальний характер філософії. Основні філософські школи та напрями.

Тема 4. Середньовічна філософія

Епоха еллінізму – зустріч різних світоглядних систем. Порівняння античного та християнського світоглядів. Філософські ідеї Біблії, що виходять за межі античної філософії. Загальні особливості середньовічного типу філософствування. Основні етапи розвитку середньовічної філософії.

Два напрями в питанні ставлення до попередньої язичницької (античної) мудрості: позитивний та негативний. Основні ідеї та філософський зміст християнської апологетики. Вихідні ідеї та основні представники східної (грецької) та західної (латинської) патристики.

Схоластика і містика – провідні напрями середньовічної філософії. Роль людської розумової активності та людського зусилля у питаннях християнського благочестя та спасіння душі. Дискусії між “номіналізмом” і “реалізмом”. Творчість Томи Аквінського (1225–1274) як вершина в розвитку схоластики. “теорія подвійної істини”, концепцію “симфонії (співзвучності) розуму та віри”. Специфіка пізнавального проекту містики.

Загальне значення ідей середньовічної філософії для розвитку європейської культури та науки. Позитивні та негативні риси у середньовічному світосприйнятті. Елементи середньовічних духовних та інтелектуальних надбань у сучасному житті.

Тема 5. Філософія доби Відродження та Нового часу

Нові риси соціально-історичного та духовного життя доби Відродження. Провідні напрямки та етапи: гуманістичний напрямок; неоплатонічний напрямок; натурфілософський напрямок. Характерні риси новоєвропейського світогляду. Парадокс антропоцентричної свідомості. Філософія антропоцентризму в епоху Відродження.

Гносеологічний характер філософії Нового часу. Сенсуалізм, емпіризм, раціоналізм у філософії Нового часу. Раціоналізм та емпіризм. Френсіс Бекон (1561–1626) як представник експериментально-досвідної гносеології. Омані свідомості (ідоли) за Ф. Беконом. Новий метод продукування знань. Індуктивний метод пізнання: перехід від спостереження одиничних явищ до формулювання загальних ідей і законів, коли від суджень про окремі факти переходять до загальних суджень про них. Рене Декарт (1596–1650) як засновник новоєвропейського раціоналізму. Раціоналістичне вчення Декарта. Чотири правила методу, що сприяють правильній роботі інтелекту. Три види ідей. Англійська емпірична гносеологія. Бенедикт Спіноза (1632–1677) та Готфрід Ляйбніц (1646–1716) як представники раціоналістичної традиції Декарта. Монізм та плюралізм.

Загальна характеристика просвітницької філософії та історичні межі. Просвітництво як акт усвідомлення Європою самої себе. Нове розуміння розуму.

Тема 6. Німецька класична філософія

Німецька класична філософія як особливий етап розвитку новоєвропейської філософії. Німецька класична філософія як закономірний результат розвитку всієї попередньої європейської філософії. Світоглядні засади філософських систем німецької класики.

Три періоди у філософській діяльності І.Канта (1724–1804): докритичний (50-60-ті роки XVIII ст.), в якому Кант вважав своїм завданням пояснити походження світів, виникнення небесних тіл та причини їх руху, з'ясувати, яким чином на підставі розгляду самих лише фізичних сил і процесів можна пояснити сучасний стан Космосу; критичний (70, 80-ті роки XVIII ст.), завдання якого дослідження “здібності” розуму взагалі, тобто у відношенні до всіх знань, до яких він може прагнути; антропологічний (90-ті роки XVIII ст.): з'ясування питання про те, чи зможе людина за реальних умов життя здійснити своє призначення. Коперніканський переворот в гносеології І.Канта: Коперник ніби зрушив Землю (яку до того розглядали нерухомим центром Всесвіту), а Кант зрушив людину, поклавши край її пасивності. Категоричний імператив Канта.

Філософія Г.Фіхте (1762 – 1814) як філософія діяльнісного “Я”. Підсилення ідеї активності суб'єкта (людини) у процесі пізнання: весь зміст пізнання або ж зміст наших уявлень можна вивести з активності Я. Діяльність як перше і основне визначення людини.

Філософія тотожності Ф.Шеллінга (1775–1854). Зміна змістових акцентів Канта й Фіхте вихідним пунктом для знання та виявлення будь-якої реальності є Я, яке себе усвідомлює. Будь-які кроки такого самоусвідомлення постають як єдність, тотожність об'єкта та суб'єкта. Співвідносність суб'єкта і об'єкта: сказавши “об'єкт”, ми неодмінно маємо на увазі, що таким він є для когось, тобто для суб'єкта, і навпаки. Водночас вони є сторонами розуму, що усвідомлює себе, який лише один може бути початком як знання, так і реальності. Такий розум є єдністю дії та споглядання.

Абсолютний ідеалізм Г.В.Ф.Гегеля (1770–1831). Філософія Гегеля як найвище досягнення німецької класичної філософії. Найважливіші принципи гегелівської філософії: принцип тотожності мислення і буття (все, що є, породжене мисленням і може бути зведеним до нього); принцип усезагального зв'язку (все пов'язане з усім); принцип розвитку. Протиріччя як “душа” всієї конструкції гегелівської філософії. Синтетичний і системний характер філософії Гегеля.

Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха (1804–1872). Оцінка філософії Гегеля як логізованої теології: релігія втілює віковічні людські мрії та ідеали, змальовує досконалий світ і виконує функції компенсації людської немічності, недосконалості, страждання. Звідси випливає висновок: релігія постає як тотожний із сутністю людини погляд на сутність світу та людини. Але не людина підноситься над своїм поглядом, а погляд над нею, одухотворює та визначає її, панує над нею. Сутність і свідомість

релігії вичерпується тим, що охоплює сутність людини, її свідомість та самосвідомість. У релігії немає немає власного, особливого змісту.

Тема 7. Філософія XIX століття

Зміна парадигми філософського мислення. Вихідні ознаки неklasичності як загальнокультурного явища. Умови формування найперших теорій неklasичної філософії. Переваги та недоліки неklasичної філософії у порівнянні із класичною.

Ідеї розроблення “наукової філософії” у європейській філософії XIX століття: наука в першій половині XIX ст. набула такого розвитку і вийшла на такий рівень володіння знанням, що стала спроможною накреслити повну і струнку картину світобудови в її основних складниках і підрозділах разом з людиною, соціальною історією і людською свідомістю. Звідси висновок, що за тих умов потреба у філософії як дисципліні, що окреслює загальну концепцію світобудови, відпадає. Єдиним духовним і світоглядним наставником людини стає наука. Філософія, тією мірою, якою вона ще могла бути корисною (наприклад, як гносеологія), повинна була також стати наукою серед інших наук. Позитивізм Огюста Конта (1798–1857).

Ірраціоналістичний волюнтаризм А. Шопенгауера (1788–1860): світ не можна розуміти як щось, що існує десь за межами нашої свідомості, адже ми можемо говорити лише про те, що увійшло в контакт із нашим сприйняттям. Слід визнати: світом ми називаємо те, що сприймаємо як дійсність. Отже, світ є ніщо інше, як наше уявлення про дійсність, яке за Шопенгауером водночас постає і як воля. Все, що являє себе як таке, що існує, тримається на пориві до буття, до самоздійснення. Воля не підлягає розумовому поясненню; це просто сліпе поривання. І оскільки все просякнuto волею, світ являє собою нещадну боротьбу за існування. На рівні людини воля усвідомлена (але не стає розумною).

Вихідні ідеї філософії С. К’єркегора (1813–1855): першим і єдиним предметом, гідним уваги філософії, може бути тільки людина. Але пізнати людину засобами науки неможливо, оскільки кожна людина унікальна й неповторна, а наука пізнає через узагальнення або підведення явища під загальні закони. Людина може досягнути себе лише через внутрішнє переживання і самозаглиблення. На цьому шляху вона може пройти три стадії самопізнання і самоутвердження. Використання терміну “екзистенція” для позначення таких особливостей людського буття, як неузасадненість та вихід за всі і всілякі межі.

Ф. Ніцше (1844–1900) як засновник “філософії життя”: власне воля являє собою “волю до волі”, тобто поривання до простого самовиявлення у будь-який спосіб. Воля виявляє себе насамперед через життя. Життя для Ф. Ніцше постає першою і єдиною реальністю. Переоцінка цінностей та імморалізм як принципи філософії. Ідея надлюдини. Ф. Ніцше та ніцшеанці.

Генеza та сутність філософії К. Маркса. Матеріалістичне розуміння історії. Концепція людини. Соціально-політична доктрина.

Тема 8. Філософія XX та XXI століть

Загальні особливості духовних процесів у XX ст. : суспільне життя у XX ст. постає надзвичайно строкатим, інтенсивним та масштабним, різноманітним та суперечливим. Загальні особливості філософії XX ст. : філософія у XX ст. вийшла далеко за межі академічних аудиторій, постала досить сильно інтегрованою у систему загальної (а не лише спеціальної) освіти, отримала широке розповсюдження через різного роду видання, публічні лекції, симпозиуми та семінари, через створення та діяльність різного роду філософських товариств. По-друге, відчутно змінилася мова такої філософії: звернена до широкого загалу, вона почала говорити зрозумілою кожній людині, інколи навіть буденною мовою. По-третє, змінилися також (і неминуче) і її змістові та предметні орієнтації: можна сміливо стверджувати, що для філософії XX ст. не існує заборонених тем або зон; вона всюди проникає і все намагається втягнути в орбіту свої інтелектуальних осмислень. Звідси випливає така особливість філософії XX ст., як її колосальна різноманітність, строкатість, насиченість різновидами та варіантами.

Напрями сциєнтистської філософії XX ст.: неопозитивізм, постпозитивізм, неокантіанство, “радикальна епістемологія”. Зародження і неопозитивістський період розвитку аналітичної філософії. Логіко-семантична програма Г. Фреге: смисл - значення - референція. Логічний атомізм Б. Рассела. Логічний позитивізм Л. Вітгенштейна і Віденського гуртка: критика мови і метафізичних проблем; аналіз фактів і протокольних пропозицій як базове завдання філософії. Основні тенденції розвитку сучасної аналітичної філософії.

Поняття, основні напрямки та характерні риси екзистенціалізму . Ідейні передумови екзистенціальної філософії у творчості С. К'єркегора. Трансформація феноменологічного методу в філософії раннього М. Гайдеггера. Підстави онтології і герменевтика Dasein: поняття присутності, його основоустрій і модуси. Основи екзистенціальної аналітики: розташування, розуміння і мова, розімкнення присутності, страх і буття до смерті як екзистенціали та умови автентичності людського існування. Атеїстичний екзистенціалізм. Екзистенційна онтологія Ж.-П. Сартра : буття людини та світу як феномен неантізації присутності (буття- в-собі, буття - для- себе , буття- в-собі -для- себе), проблема справжнього і несправжнього існування. Критика діалектичного розуму і досвід історичної тоталізації у соціально- політичному вченні Ж.-П. Сартра. Філософія свободи і бунту А. Камю : опір і бунт, абсурд і свобода як основні категорії. Комунікативна філософія К. Ясперса : екзистенція і трансценденція як види буття, проблема справжньої і несправжньої комунікації.

Фройдизм та неофройдизм.

Ідейні передумови становлення філософської антропології: романтизм, філософія життя, феноменологія. Філософська антропологія М. Шелера: феноменологічний аналіз духу і критика концепції психофізичного дуалізму. Метафізика любові і сфери її прояву. Матеріалістична етика, аксіологія і

праксеологія. Соціологія культури і етос людини. Трактування людини як живої істоти в філософії А. Гелена. Людина як недостатня істота. Діяльнісна природа людини і формування культури. Космологізація антропології у вченні Г. Плеснера. Людина як природна і культурна істота.

Релігійна філософія XX століття. Неотомізм.

Російська релігійна філософія XIX – XX століття.

Провідні тенденції сучасного розвитку європейської філософії у XXI столітті.

Тема 9. Українська філософська думка

Українська філософія як органічна складова української духовної культури. Загальні особливості української філософії: схильність до моральних настанов та життєвого повчання, позитивне ставлення до релігії, шанування вищих духовних цінностей.

Провідні філософські джерела та філософські ідеї часів Київській Русі та доби Відродження. Поява професійної філософії в Україні.

Особливості філософських курсів Києво-Могилянської академії. Життя та філософська діяльність Г.Сковороди.

Університетська філософія в Україні XIX ст. Філософія Памфіла Юркевича. Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах. Філософські ідеї Івана Франка.

Особливості розвитку української філософії XX ст.

Тема 10. Проблема буття у філософії

Філософський смисл проблеми буття. Зміст та функції поняття буття у філософії. Життєві корені проблеми буття. Людські виміри проблеми буття.

Категоріальні визначення буття в історії філософії: історія категоріальних визначень буття спрямована: на конкретизацію та деталізацію цього поняття, на наповнення його все більш точним змістом; на зближення філософських визначень буття із трактуваннями проявів буття наукою; на поступове перетворення поняття буття із позначення чогось позасвідомого на внутрішню умову змістовного самоздійснення свідомості та мислення.

Простір і час як категорії онтології.

Класичне та некласичне розуміння буття. Проблема буття і сучасні світоглядна криза. Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття. Філософсько-світоглядні позиції, що виникають на ґрунті різних тлумачень буття. Найважливіші аспекти представлення буття у сучасній науковій картині світу.

Тема 11. Свідомість як філософська проблема

Філософський смисл проблеми свідомості: наявність того, що супроводжує людське сприйняття, стан, у якому водночас фіксується і предметний зміст, і сама людина. Проблема реальності свідомості та її суттєві ознаки.

Різні аспекти феномену свідомості: історико-філософський нарис (свідомість як відтиск, відбиток, свідомість як світло самосвідомості, свідомість як діяльність). Проблема свідомості у XX столітті.

Походження та сутність свідомості. Аналіз та оцінка основних концепцій походження свідомості: дуалістична, релігійна, еволюційна, комунікативна, інформаційна). Необхідні чинники виникнення свідомості. Ідеальне в змісті свідомості. Онтологічний статус свідомості.

Свідомість і мова. Структура і функції свідомості. Мова, мислення, спілкування, розуміння.

Тема 12. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

Феномен таємничості, або проблематичності людського буття. Розрізнення Г. Марселем проблеми та таємниці. Три кола ідей щодо людини, відзначені М. Шелером.

Зміст поняття буття людини. Буття, життя та існування людини. Діяльність як основа людського буття: особлива активність людини, характер якої визначений переведенням якостей і вимірів космічних процесів у складники людської життєдіяльності. Упредметнення та розпредметнення. Структура діяльності та сутнісні сили людини. Співвідношення понять “людина – індивід – особа – особистість – індивідуальність”. Спілкування як основа людського буття.

Природне, соціальне, персональне, трансцендентальне у людині. Феномен людської особистості. Цінності людського буття. Свобода як людська цінність. Види свободи. Смерть, безсмертя та проблема смислу життя.

Тема 13. Проблема пізнання та методу у філософії

Місце пізнавальної діяльності у колі проблем сучасної філософії. Основні змістові наголоси у понятті пізнання. Історичні особливості та провідні тенденції розвитку пізнавальної проблематики. Перехід від онтологічного оптимізму до критицизму, від критицизму до епістемологізму, від об’єктивізму до методологізму, від методологізму – до аналізу структури та можливостей суб’єкта пізнання. Позиції максималізму та мінімалізму.

Види пізнання та їх взаємозв’язок: пізнання як спосіб перебування людини у відкритості буття, як спосіб самостворення людської особистості, як цінність. Основні змістові складові філософського поняття пізнання:

інформаційний, активно-дієвий та смисловий елементи пізнання. Пізнання як діалог людини і буття. Буттєва основа знання та її проєкції у логіці, мові, соціальній діяльності. Особистісно-екзистенційні чинники формування і функціонування пізнання. Людина як місце зустрічі матеріально-фізичних та ментальних процесів. Роль соціально-культурного чинника для когнітивної сфери.

Рівні та форми пізнання. Пізнання як процес. Пізнавальні здатності людини: рефлексія, чуттєвість, пам'ять, уявлення, розсудок, розум, інтуїція, уява, споглядання, воля, вживання, переживання, гнозис. Позиції, що оцінюють пізнавальні можливості людини: пізнавальний оптимізм, скептицизм, агностицизм, фікціоналізм, діалектичний підхід, інструменталізм, філософський постмодернізм.

Роль і функції поняття істини у сучасному розумінні пізнання. Основні концепції істини та тенденції їх розвитку. Істина як поняття та як знання. Істина і цінність. Істина та якісні характеристики знання: очевидність, достовірність, вірогідність, правильність, правдоподібність. Істина і правда. Основні концепції природи істини. Діалектика абсолютної та відносної істини.

Особливості наукового пізнання. Поняття методу наукового пізнання. Основні методи в науці. Особливості методологічної орієнтації нової європейської філософії: переваги та недоліки. Чи є наукове знання еталоном знання як такого? Поняття науки. Загальні особливості наукового знання та пізнання. Суттєві ознаки науки та форми її проявів у житті суспільства. Значення емпіричної бази, мови та логічної структури у функціонуванні науки. Концептуальні складові науки.

Тема 14. Основні закони і категорії діалектики

Діалектика як філософська концепція про всезагальний зв'язок і розвиток. Розсудок і розум. Формальна логіка і діалектика. Співвідношення понять «рух» і розвиток»: поверхнево-емпіричне та власне теоретичне розуміння. Якість, кількість, міра. Закон взаємного переходу якісних і кількісних змін. Закон єдності протилежностей. Закон заперечення заперечення. Сутність і явище як категорії діалектики. Загальне, особливе, одиничне як категорії діалектики. Причина і наслідок як категорії діалектики. Форма і зміст як категорії діалектики. Необхідність і випадковість як категорії діалектики. Дійсність і можливість як категорії діалектики.

Тема 15. Соціальна філософія та філософія історії

Соціальна філософія як галузь філософського знання: соціальна філософія і соціологія. Онтологія соціального. Поняття суспільства: чи існує суспільство як деяка реальність, як особлива сфера буття? Два варіанти відповідей: суспільство є узагальнена назва сукупності взаємодій окремих людей, деяка сума взаємодії окремих індивідів; суспільство як самотуття,

особлива сфера буття (варіант соціального атомізму та універсалізму). Поняття суспільства. Взаємодія природи і суспільства. Суперечливий характер впливу суспільства на природу.

Суспільство як система: основні елементи суспільного життя та їх взаємозв'язок. Духовне життя суспільства.

Проблема поступу в розвитку суспільства. Сучасні оцінки ролі науки та техніки в суспільному поступі.

Глобальні проблеми сучасної цивілізації та шляхи їх можливого вирішення. Поняття ноосфери та її роль в сучасних суспільних процесах. Поняття культури та її суттєві ознаки. Культура, способи культуротворення і цінності. Поняття цивілізації. Співвідношення культури та цивілізації. Культура і цивілізація як прояви характеристик людського буття.

Форми суспільної свідомості. Правосвідомість. Мораль як форма суспільної свідомості та її основні категорії.

Філософія історії як напрям філософського знання: історичне формування проблематики. Вихідна проблема філософії історії: чи має історичний процес власну якісну особливість? Три основні варіанти розгляду: 1). історія – це частина загального природно – космічного процесу (антична філософія, філософія Середньовіччя, частково Відродження); 2) історія має свою якісну специфіку і в певних аспектах докорінно відрізняється від природно-космічних процесів (епоха Нового часу, німецька класична філософія); 3) історія – це сфера виявлення людських якостей або можливостей людської природи (частково – філософія Відродження, Нового часу та некласична філософія).

Філософія історії про суб'єкт, рушійні сили, умови та чинники історичного процесу. Людина та історія. Основні тенденції історії: тенденція до збільшення ролі свідомого (розумного) начала у здійсненні історичного процесу; тенденція до зростання інформаційної насиченості поля людського дійового самовиявлення; тенденція до урізноманітнення форм людського історичного активізму та збільшення ролі індивідуальної ініціативи в історичному процесуванні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні підручники та посібники

1. Горський В.С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі (середина XII – середина XIII ст.) / В. С. Горський. – К. : Наукова думка, 1993. – 164 с.
2. Петрушенко В. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти I – IV рівнів акредитації / В. Л. Петрушенко. – К. : Каравела; Львів: Новий світ–2000, 2001. – 409 с.
3. Скотний В. Г. Філософія: історичний та систематичний курс / В. Г. Скотний. – К. : Знання України, 2005.
4. Татаркевич В. Історія філософії. Т.1. / В. Татаркевич. – Львів : Свічадо, 1997. – 456 с.

5. Татаркевич Вл. Історія філософії. Т.2. Філософія Нового часу до 1830 року / Вл. Татаркевич. – Львів : Свічадо, 1999. – 352 с.
6. Татаркевич Вл. Історія філософії. Т.3 / Вл. Татаркевич. – Львів : Свічадо, 1999. – 568 с.
7. Ярошовець В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму: підручник / В.І. Ярошовець. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університету», 2008. – 263 с.

Основна теоретична література

1. Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – 351 с.
2. Гуманізм: Сучасні інтерпретації та перспектива. – К.: Укр. центр духовної культури, 2001.
3. Досвід людської особи: Нариси з філософської антропології. – Львів: Свічадо, 2000. – 388 с.
4. Історія української філософії. Хрестоматія: У 2-х томах. Том другий [для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ] / Упорядник Андрій Бурий. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. – 784 с.
5. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2003.
6. Людина в есенційних та екзистенційних вимірах. – К. : Наукова думка, 2004. – 247 с.
7. Після філософії: кінець чи трансформація? Рорті, Ліотар, Фуко, Деррида, Девідсон, Даміт, Патнем, Апель, Габермас, Гаддамер, Рикьор, Макінтайр, Блуменберг, Тейлор / Упоряд. К. Байнес; пер. з англ. С.О. Кошарного. – К.: Черверта хвиля, 2000.
8. Платон. Діалоги / Платон. – К. : Основи, 1997. – 394 с.
9. Поппер К. Злиденність історизму / К. Поппер. – К. : Абрис, 1994. – 192 с.
10. Постмодернізм в інтерпретації Фредеріка Джеймсона // Слово. Знак. Дискус. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів: Літопис, 1996.
11. Тисяча років української філософської думки: антологія. Том перший / Укладач Андрій Бурий. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2018. – 904 с.
12. Хамітов Н.В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. 3-є видання, виправлене і доповнене/ Н.В.Хамітов. – К.: КНТ, 2020. – 394 с.
13. Шинкарук В. Методологічні засади філософських вчень про людину // Філософська антропологія: екзистенційні проблеми. – К.: Пед. думка, 2000. – 286 с.

Додаткова література

1. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе / К. Гірц ; [пер. з англ. Н. Комарової]. – К. : Дух-і-Літера, 2001. – 542 с.
2. Гусєв В. І. Західноєвропейська філософія 15-18 століть / В. І. Гусєв. – К. : Либідь, 1995. –
3. Гусєв В. І. Західна філософія Нового часу. XVII – XVIII ст./ В. І. Гусєв – К. : Либідь, 2000. – 368 с.
4. Діалог *sub specie ethicae*. – К. : Вид ПАРАПАН, 2011. – 280 с.
5. Історія філософії. Підручник / А. К. Бичко, В. І. Бичко, В. Г. Табачковський. – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
6. Кошарний С. О. Біля джерел філософської герменевтики / С. О. Кошарний. – К. : Наукова думка, 1992. – 124 с.
7. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
8. Кушаков Ю. В. Нариси з історії німецької філософії Нового часу: Навчальний посібник / Ю. В. Кушаков. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 572 с.
9. Малахов В. Еманюель Левінас: погляд із Києва / В. Малахов // Між нами. Дослідження-думки-про-іншого / Е. Левінас. – К. : Дух-і-літера: Задруга, 1999. – С. 267–284.
10. Сковорода Г. Повн. Зібр. Тв. – К.: Наук. думка, 1973. – Т.1

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЇНЬ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ З ФІЛОСОФІЇ

Кількість балів	Вимоги
1–99	Отримує вступник, який не володіє категоріальним апаратом філософії; практично не орієнтується в історії світової та вітчизняної філософської думки та в тематичному колі теоретичної філософії (онтології, гносеології, соціальної філософії, етики та естетики). Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відповіді на питання білета відсутні, на переважну більшість додаткових питань відповіді неправильні.
100	Отримує вступник, який слабо ознайомлений з історією світової та вітчизняної філософської думки; не розуміє зміст більшості категорій філософії; не орієнтується в тематичному колі теоретичної філософії (онтології, гносеології, соціальної філософії, етики та естетики). Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. На більшість питань відповіді відсутні, на додаткові питання дано неповні відповіді з великою кількістю помилок та неточностей.
110	Отримує вступник, який слабо ознайомлений з історією світової та вітчизняної філософської думки; не розуміє зміст більшості категорій філософії; плутається в тематичному колі теоретичної філософії (онтології, гносеології, соціальної філософії, етики та естетики). Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. На додаткові питання дано неповні відповіді з великою кількістю помилок та неточностей.
120	Отримує вступник, який не може дати структурованої відповіді на питання, але загалом орієнтується в його суті; має певне уявлення про закономірності розвитку історії світової та вітчизняної філософської думки; формально орієнтується в тематичному колі теоретичної філософії (онтології, гносеології, соціальної філософії, етики та естетики). Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Зміст жодного з питань не розкритий

	повною мірою, допущено багато грубих помилок.
130	Отримує вступник, який слабо орієнтується в закономірностях історико-філософського процесу; не може пояснити зміст деяких основних категорій філософії та філософських вчень та ідей. Формально орієнтується в тематичному колі теоретичної філософії (онтології, гносеології, соціальної філософії, етики та естетики). Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відповідає на більшість додаткових питань, але демонструє несвідоме, механічне відтворення матеріалу із значними помилками.
140	Отримує вступник, який не в повній мірі володіє категоріальним апаратом філософії. Знає особливості історико-філософського процесу, але не володіє його системним баченням. Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відповіді на окремі питання неповні, їх зміст розкрито лише частково. Допущено чимало неточностей і помилок.
150	Отримує вступник, який вміє послідовно, але схематично викласти суть питання; загалом орієнтується в закономірностях історико-філософського процесу; розуміє зміст більшості категорій філософії та тематичне коло теоретичної філософії. Не вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відповіді загалом правильні, їх зміст у цілому розкрито, проте у процесі відповіді допущено низку неточностей та помилок.
160	Отримує вступник, який вміє послідовно викласти суть питання; орієнтується в закономірностях історико-філософського процесу; розуміє зміст основних категорій філософії та тематичне коло теоретичної філософії. Вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відповіді загалом правильні, їх зміст у цілому розкрито, проте у процесі відповіді допущено деякі неточності.
170	Отримує вступник, який розуміє закономірності історико-філософського процесу, демонструє знання основних категорій філософії; розуміє світоглядний сенс філософського знання. Вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відтворення матеріалу

	свідоме і повне, хоча з деякими неточностями.
180	Отримує вступник, який обгрунтовано та логічно відповідає на питання; робить аргументовані висновки; розуміє закономірності історико-філософського процесу, демонструє знання більшості категорій філософії; розуміє світоглядний сенс філософського знання. Вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення. Відтворення матеріалу свідоме і повне.
190	Отримує вступник, який на достатньому рівні володіє програмовим матеріалом; в повній мірі розкриває зміст основних категорій філософії, тих чи інших філософських вчень та ідей, вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення; розуміє світоглядний сенс філософського знання.
200	Отримує вступник, який на високому рівні володіє програмовим матеріалом; аргументовано та вільно розкриває зміст основних категорій філософії, тих чи інших філософських вчень та ідей, вміє пов'язувати теоретичний вимір філософської проблематики з практичними завданнями сьогодення; розуміє світоглядний та методологічний сенс філософського знання. Продемонстрував належний рівень критичного та творчого мислення.

Голова предметної комісії

Надія СКОТНА